

*Міністерство освіти і науки України
Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний
соціально-економічний коледж*

Директор
ТзОВ «Кам'янець-Подільський
птахокормошар»
Борковська Л.Б.

2021 року

В.о. директора Подільського
спеціального навчально-
реабілітаційного соціально-
економічного коледжу
Трипак М.М.

«*[Signature]*» 2021 року

**ЗВІТ ПРО
НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ
на тему**

**«Оптимізація фінансових-господарської діяльності
підприємства в умовах економічних трансформацій»**

*м. Кам'янець-Подільський
2021 р.*

Обґрунтування теми – В сучасних кризових умовах господарювання переважна більшість вітчизняних підприємств виявилася неспроможною ефективно управляти своєю фінансово-господарською діяльністю, про що свідчить погіршення фінансового стану підприємств. У зв'язку з цим, в умовах нестабільності ринкового середовища із притаманними йому високим ступенем невизначеності, різноспрямованістю та динамічністю економічних перетворень, ресурсним дефіцитом та іншими несприятливими факторами впливу на діяльність підприємств актуальним питанням залишається підвищення ефективності діяльності підприємства на основі оптимізації управління його фінансово-господарською діяльністю в різних умовах функціонування

Мета досліджень – оптимізація управління фінансово-господарською діяльністю підприємства для підвищення ефективності його функціонування.

Завдання досліджень - удосконалення господарського механізму відповідно до вимог економічної політики держави, формування передумов для раціонального використання фінансових ресурсів і на цій основі зменшення витрат виробництва та підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та оптимізація управління фінансово-господарською діяльністю підприємства для підвищення ефективності його функціонування

Наукова новизна досліджень полягає у виявленні можливостей щодо оптимізації управління фінансово-господарською діяльністю підприємства та удосконалення показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Практичне значення результатів досліджень полягає у тому, що результати досліджень дають змогу розробити конкретні заходи для підвищення якості фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах економічних трансформацій.

Місце проведення досліджень – Товариство з обмеженою відповідальністю «Кам'янець-Подільський птахокомбінат».

Предмет досліджень – показники фінансово-господарської діяльності підприємства.

Методика досліджень. Основою методології проведеного аналізу стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів з питань аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств та виявлення шляхів підвищення ефективності їх діяльності. В ході дослідження були використані нормативні та описові моделі фінансового аналізу, а також методи економічної статистики, порівняльного аналізу, що дозволили оптимізувати фінансово-господарську діяльність підприємства.

1. Теоретична частина

Необхідність дослідження сутності капіталу підприємств зумовлена тим, що нині переважна їх більшість мають низьку ефективність господарської діяльності через високий рівень зносу основних фондів, обмеженість власних фінансових ресурсів для модернізації і технічного переозброєння виробництва.

Фінансовий потенціал в широкому розумінні відображає сукупність фінансових ресурсів, що є в розпорядженні управлінської діяльності. Їх нестача унеможливує досягнення поставленої мети, а отже, знижує надійність функціонування управління аж до її відмови. Ось чому система організації управління для діяльності в умовах ринкових перетворень повинна забезпечити зміцнення фінансового потенціалу підприємства, адже від фінансового потенціалу залежить рівень конкурентоспроможності та інвестиційна привабливість підприємства.

Невід'ємною складовою соціально орієнтованої ринкової економіки є ефективно функціонуюча ланка фінансової системи – фінанси підприємств. Формування та забезпечення конкурентоспроможності української економіки та її ефективне інтегрування у світове економічне співтовариство неможливе без ефективного фінансового управління господарською діяльністю підприємств.

Фінансове управління діяльністю підприємства має створювати умови для приросту достатку власників такого підприємства, забезпечуючи при цьому ефективний перерозподіл капіталу в межах національної економіки та формування середнього класу власників.

Трансформаційні процеси національного та світового розвитку відображають посилення фінансової глобалізації та активізацію руху різних форм та видів фінансових ресурсів. Відповідно посилюється значення фінансового потенціалу для забезпечення діяльності, позиціонування, формування й реалізації стратегічних та тактичних цілей економічних суб'єктів. Фінансовий потенціал стає чинником, що впливає на фінансові, кредитні, інвестиційні, інтеграційні та інші відносини між економічними суб'єктами у процесі їх діяльності на різних рівнях та сферах функціонування. Таким чином, важливе значення для забезпечення відновлювального поступу економіки в посткризовий період має не лише формування відповідної ресурсної бази, що дозволяє профінансувати відповідні програми та проекти, але й сформувати умови для забезпечення розвитку національної економіки.

У науковій літературі використовуються різні підходи до тлумачення поняття «потенціал», що у сукупності сформувало різновекторні підходи його видів, окремі з яких тісно взаємопов'язані, що визначає наукові підходи до розкриття сутності, ролі та структуризації складових фінансового потенціалу.

Потенціал характеризується наявним станом системи, що обумовлена тісною взаємодією зазначених вище рівнів, які у сукупності визначають рівень потенціалу, що відрізняє його від понять «ресурс» та «резерв».

Якісний підхід, на нашу думку, відображає характерні особливості його формування, накопичення, зростання, а також на реальні та потенційні можливості його використання, управління ним у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективах із урахуваннями причинно-наслідкових зв'язків. При врахуванні зазначеного вважаємо за доцільне передбачати можливості взаємного впливу кількісних та якісних аспектів (за певних умов кількість, як відомо, переходить в якість). При цьому кількісний аспект, на нашу думку, визначає не лише ресурсну складову.

Формування та використання фінансових ресурсів – це невід'ємна складова фінансових відносин, необхідна умова здійснення фінансово-економічної діяльності, що безпосередньо визначає та впливає на його фінансовий потенціал та виступає його головною складовою.

2. Практична частина

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» знаходиться у місті Кам'янець-Подільському Хмельницької області. Раніше підприємство існувало як підрозділ Кам'янець-Подільського «М'ясокомбінату» і зосереджувалось на виробництві та переробці курячого м'яса та яєць. При цьому основною продукцією були меланж та яєчний порошок. Потужності підприємства були також досить значні, про це свідчить переробка 1 млн. шт. яєць на добу.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» було створене у березні 1999 р. шляхом об'єднання власного майна і коштів двох засновників.

Статутний фонд підприємства становить 1562300 грн., з них частка ТОВ «Анмакс» - 796773 грн. (51% статутного фонду), ВАТ «Система» - 765527 грн. (49%).

Статутом товариства передбачено, що його учасниками надалі можуть бути підприємства, установи, організації, а також громадяни, крім випадків, передбачених чинним законодавством.

Підприємство створене відповідно до законів України «Про підприємства в Україні», «Про господарські товариства» та інших нормативних документів України.

ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» є юридичною особою відповідно до чинного законодавства України, має самостійний баланс, розрахункові та валютні рахунки в банківських установах, круглу печатку зі своєю назвою і товарний знак.

Товариство самостійно здійснює свою діяльність, розпоряджається прибутком. Бухгалтерський та оперативний облік ведуться на підприємстві за нормами, що діють в Україні, у частково автоматизованій формі.

Метою діяльності даного підприємства є одержання законного прибутку шляхом вдосконалення поставлених перед ним завдань, які входять до його

спеціальної правоздатності, а також задоволення потреб населення в товарах і послугах, розширення їх якості та номенклатури.

Для характеристики фінансового стану підприємства, використання ним власних та залучених коштів застосовують показники балансу (ф.1), звіту про фінансові результати (ф.2).

ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» займає 7 га загальної земельної площі, через його територію проходить з/д мережа, що дає можливість швидкого та зручного транспортування виготовленої продукції. Згідно встановлених нормативів підприємство використовує за місяць певну кількість води, газу, електроенергії та проводить відповідні розрахунки за це із постачальницькими організаціями.

На території підприємства розташовані цехи основного, допоміжного та обслуговуючого виробництва.

Предметом діяльності товариства є виробничо-господарська діяльність, торгівельно-посередницька діяльність та надання послуг, а також зовнішньо - економічна діяльність. Зокрема, Статутом підприємства обумовлені такі напрями діяльності:

- виробничо-господарська діяльність: промислова переробка м'яса та виробництво ковбасних виробів, м'ясних консервів, пельменів та інших продуктів харчування; переробка яєць, виробництво меланжу та яєчного порошку; виробництво продуктів з пера, пуху та шкіри; виробництво кісної муки та іншої продукції з відходів виробництва; виробництво художньої та сувенірної продукції з відходів виробництва; вичинка шкір та пошив з них товарів широкого вжитку; виробництво сільськогосподарських продуктів та продуктів харчування; проектування, будівництво, введення в експлуатацію промислових та сільськогосподарських підприємств; виготовлення картонно-паперової та паперової продукції; виробництво тари та таропакувальних матеріалів; розробка та виробництво високотехнічних обладнання, пристроїв і приладів різного призначення, спеціалізованих комплексів, а також гарантійно-сервісне обслуговування різноманітної техніки; будівництво станцій технічного обслуговування, автостоянок, заправних станцій; пусконаладжувальні

роботи, монтаж всіх видів промислового обладнання, ремонт автоматичних ліній, верстатів, механізмів тощо; металообробне виробництво; виробнича діяльність по переробці пластмас; деревообробне виробництво; виробництво медійного обладнання, медикаментів і хімічних речовин; організація пошиття виробів легкої промисловості, ремонт взуття та одягу, створення пошивочних ательє, цехів та інше; розробка та виготовлення товарів культурно-побутового призначення; редакційно-видавничі та поліграфічні роботи і послуги по випуску власної друкованої продукції, спеціалізованої, учбово-методичної та художньої літератури; проектування, будівництво та введення в експлуатацію житлових та адміністративних будинків, враховуючи ремонт, реконструкцію та реставрацію; роботи по видобутку та переробці корисних копалин; науково-дослідницька діяльність; впровадження нових технологій, включаючи заходи щодо захисту навколишнього середовища;

- торгівельно-посередницька діяльність та надання послуг: торгівельно-закупівельна діяльність; створення оптово-роздрібних мереж торгівлі; постачання електричної енергії; надання послуг в галузі маркетингу та менеджменту; надання юридичних послуг; надання рекламних, консультаційних та інформаційних послуг; надання транспортно-експедиційних послуг; надання послуг по технічному обслуговуванню та ремонту транспортних засобів; надання медичних послуг; надання побутових послуг; надання послуг з працевлаштування населення; надання туристичних послуг; виконання представницьких функцій і конкретних доручень юридичних і фізичних осіб; орендні, у т.ч. лізингові операції; надання складських послуг; посередницькі операції, які здійснюються на підставі договорів, агентських угод та договорів доручень; торгівля та міні операції з нерухомістю; біржова діяльність; надання послуг мережею власних готелів, ресторанів та фірмових магазинів; благодійна діяльність;

- зовнішньоекономічна діяльність: експорт та імпорт товарів, послуг, капіталів; спільна підприємницька діяльність з іноземними підприємствами та організаціями, що включає створення спільних підприємств різних видів і форм проведення спільних господарських операцій на території України та за її

межами; організація та здійснення діяльності в галузі проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів та інших подібних заходів, що здійснюються на комерційній основі, за участю суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; товарообмінні (бартерні) операції та інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності; орендні, у т.ч. лізингові операції з іноземними суб'єктами господарської діяльності; операції по придбанню, продажу та обміну валюти на валютних аукціонах, біржах та на Міжбанківському валютному ринку; інша діяльність, не заборонена законодавством України.

Фактично предметом діяльності підприємства є м'ясна промисловість, виготовлення яєчного порошку, меланжу, заготівля сільськогосподарської продукції, оптова та роздрібна торгівля, транспортні послуги, зовнішня торгівля.

З них одним з найважливіших виробничих напрямів є переробка м'яса і виготовлення м'ясопродуктів. Заготівля сировини для підприємства здійснюється у фізичних осіб та в сільськогосподарських підприємствах. Форми розрахунків, що використовуються при цьому - за готівку або через розрахунковий рахунок.

Завезені тварини потрапляють у забійний цех, де здійснюється їх забій, знекровлювання, розділення на пів туші, зачистка, зважування, клеймування та транспортування до холодильника.

Тут же проходять обробку субпродукти, кишкова сировина, шкіри, витоплюється жир. Субпродукти та жир також передаються в холодильник. В холодильнику м'ясо та м'ясопродукти сортуються по категоріях і направляються на охолодження та заморозку.

Охоложене м'ясо потрапляє у ковбасно-консервний цех на переробку, а заморожене - реалізується. Для виробництва консервів на підприємстві встановлено дві лінії відповідно для жерстяної та скляної банки. Виготовлені консерви потрапляють у термостатичне відділення, де знаходяться 14 діб, а потім сортуються і запаковуються.

Для забезпечення технологічного процесу проводиться закупка допоміжних матеріалів, інструменту, тари, які зберігаються на центральному складі і за мірою необхідності видаються за накладними чи лімітними відомостями у переробні цехи.

Основними видами м'ясопродуктів ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» є м'ясо I та II категорії, субпродукти I та II категорії, ковбаси варені, копчені, напівкопчені, сосиски, сардельки, консерви м'ясні, м'ясо-рослинні. Вся продукція виробляється згідно технологічних інструкцій, з дотриманням санітарно-ветеринарних правил і відповідає вимогам державних та галузевих стандартів.

В загальному проектні виробничі потужності підприємства становлять:

- м'ясо ВРХ: 5 т/добу; м'ясо птиці: 12 т/добу; ковбасні вироби: 1,3 т/добу; напівфабрикати: 2,4 т/добу; консерви: 7,5 тис.банок/добу; меланж: 8 т/добу; яєчний порошок: 0,5 т/добу; камера охолодження: 9 т/добу; камера заморозки: 25 т/добу; камера зберігання: 425 т/добу.

На даний час у виробничому процесі стабільно задіяні лише забійний цех, ковбасно-консервний цех і холодильник. Цеха по переробці птиці та яєць працюють лише при наявності сировини, тобто характеризується сезонністю виробництва.

Ведення бухгалтерського фінансового та податкового обліку здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером, який призначається директором ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» (рис. 2.1.).

Рис. 2.1. Схема структури бухгалтерії підприємства

Джерело: власна розробка

Фактично результат діяльності підприємства забезпечує переважно ковбасне виробництво.

Бухгалтерський апарат комбінату складається із п'яти працівників, в тому числі касир і головний бухгалтер (рис.2.1).

Розподіл обов'язків між працівниками бухгалтерії здійснює головний бухгалтер, виходячи із кількості облікових процедур, кваліфікації облікових працівників та запитів на облікову інформацію від зовнішніх і внутрішніх користувачів. Бухгалтерська інформація нагромаджується та обробляється в облікових регістрах, відповідних зразках журналів форми рахівництва з використанням комп'ютерної форми обліку (1С:Бухгалтерія – 8.2).

Забезпечується зберігання інформації і роздрукування щомісячно головних документів зі зберіганням в архіві підприємства.

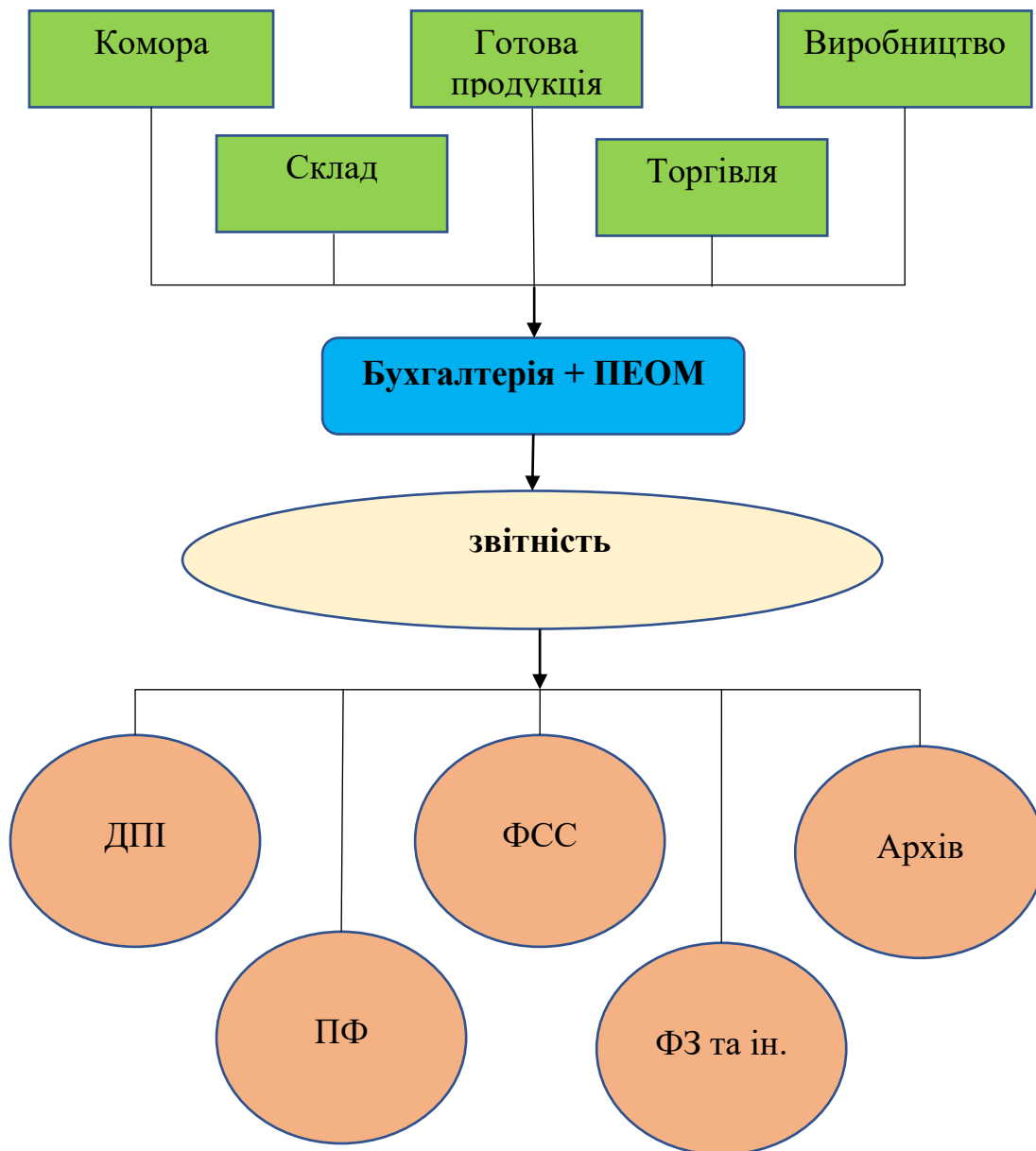

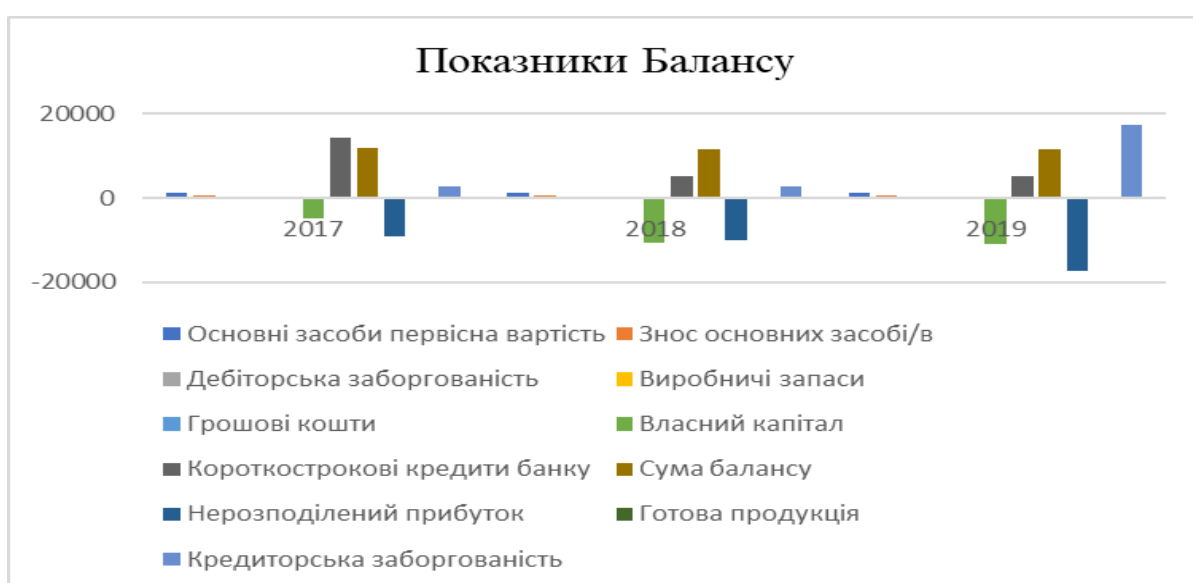
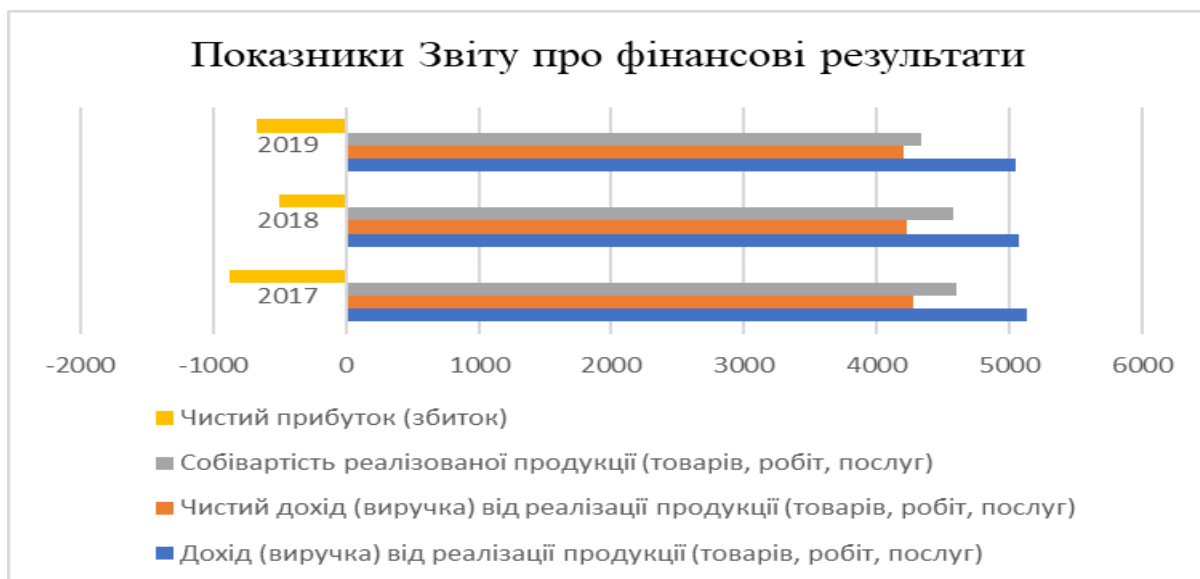
Рис.2.2. Схема форми обліку із зазначенням послідовності обробки документів

Джерело: Положення про облікову політику підприємства.

Усі підрозділи, служби та працівники причетні до обліку на підприємстві, забезпечують неухильне виконання вимог бухгалтерії відносно дотримання порядку оформлення та подання до обліку документів з питань правильного ведення бухгалтерського обліку. Для більш детального аналізу фінансового стану ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» та з метою розрахунку показників ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності підприємства ми пропонуємо сформувані вхідні дані (див. табл. 2.1, схема 2.1).

**Вихідні дані для розрахунку показників фінансового стану ТЗОВ
«Кам'янець-Подільський птахокOMBінат»**

№	Показники	Роки		
		2017	2018	2019
Показники Звіту про фінансові результати				
1.	Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5135,0	5072,4	5040,4
2.	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	4279,2	4227	4200,3
3.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	4595,5	4573	4332,5
4.	Чистий прибуток (збиток)	-872,0	-503,6	-668,2
Показники Балансу				
5.	Основні засоби первісна вартість	1198,7	1193	1147,5
6.	Знос основних засоби/в	726,7	742	756,5
7.	Сума 1 розділу активу балансу	510	491	430,7
8.	Дебіторська заборгованість	203	350	388,5
9.	Виробничі запаси	330	307	382
10.	Грошові кошти	31	39	35,6
11.	Сума 2 розділу балансу	11992	11071	11175
12.	Власний капітал	-4845	-10537	-10813,3
13.	Довгострокові зобов'язання	-	-	-
14.	Довгострокові кредити банку	-	-	-
15.	Короткострокові кредити банку	14147	5065,7	5065,7
16.	Сума 4 розділу балансу	16837,1	-	-
17.	Сума балансу	11961	11606	11562
18.	Нерозподілений прибуток	-9067,2	-9967	-17353,4
19.	Готова продукція	44	59	53
20.	Кредиторська заборгованість	2640,3	2689	17323,7

У ході проведених розрахунків було сформовано таблицю 2.2 і схему 2.2, які відображає показники ліквідності.

Таблиця 2.2

Показники ліквідності ТЗОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» у 2017-2019 рр.

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення
		2017	2018	2019	
1.	Величина власного капіталу	(4845)	(10836,9)	(10813,3)	5968,3
2.	Маневреність грошових коштів	-0,02	-0,01	-0,03	-0,01
3.	Коефіцієнт покриття загальний	0,59	0,49	0,61	0,02
4.	Коефіцієнт покриття проміжний	0	0,03	0,02	0,02
5.	Коефіцієнт поточної ліквідності	0,01	0,001	0,02	0,01
6.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,001	0,02	0,01
7.	Частка оборотних коштів у активах	0,89	0,82	0,96	0,07
8.	Частка запасів у оборотних активах	0,02	0,04	0,03	0,01

Показники ліквідності ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» у 2017-2019 рр.

Показники таблиці 2.2. і схеми 2.2. підтверджують критичний стан м'ясо переробки на досліджуваному підприємстві. Наприклад, загальний коефіцієнт покриття так і залишається на стабільно незадовільному рівні - в 2017–2019 роках відповідно 0,59 і 0,61.

Коефіцієнти поточної та абсолютної ліквідності та платоспроможності практично відсутні, що враховуючи, з одного боку, досить високий рівень поточних зобов'язань, більша частина яких за даними аналітичного обліку мала б бути переведена до довгострокових та, з іншого боку, критичну відсутність вільних обігових коштів є абсолютно логічним.

Крім того, на підприємстві спостерігається низький рівень частки оборотних коштів, а головне, оборотних запасів в 2017-2019 роках відповідно 0,89 і 0,96. Це свідчить про відсутність «баластових» залишків запасів, рівень яких має бути економічно обґрунтованих.

Відомо, що умовою й гарантією виживання й розвитку будь-якого підприємства, як бізнес-процесу, є його фінансова стабільність. Якщо підприємство фінансово стійке, то воно в стані «витримати» несподівані зміни ринкової кон'юктури, і не опинитися на краю банкрутства. Фінансово стійке підприємство вчасно розраховується за своїми обов'язками з державою, позабюджетними фондами, персоналом, контрагентами.

Реальна фінансова стійкість досліджуваного підприємства відображена в таблиці 2.3 і схеми 2.3.

Таблиця 2.3

Показники фінансової стійкості ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» у 2017-2019рр.

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення
		2017	2018	2019	
1.	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	0,04	1,00	9,8	9,76
2.	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	-0,39	-0,91	-0,82	0,43
3.	Коефіцієнт фінансової залежності	-1,55	-1,10	-1,24	0,31
4.	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	131,2	129,92	130,02	-1,18

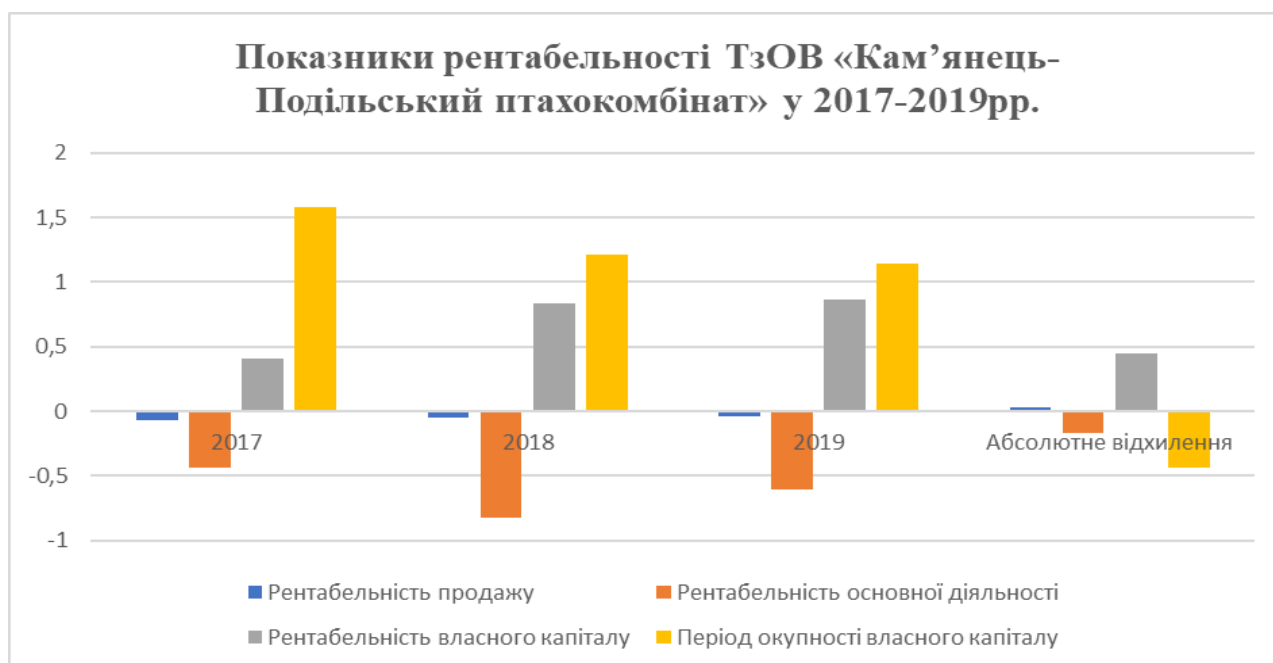
Як свідчать дані таблиці 2.3 і схеми 2.3 показники фінансової стійкості птахокомбінату знаходяться в незадовільному стані. За аналізований період коефіцієнти фінансової залежності мають від'ємні значення. В той же час, коефіцієнти концентрації залученого капіталу дуже високі в 2017 році – 131,2, а в 2019 році – 130,02.

На короткострокову ліквідність або платоспроможність підприємства впливає його здатність генерувати прибуток. У цьому зв'язку розглядається такий аспект діяльності підприємства як рентабельність. Це і якісний і кількісний показник ефективності діяльності всякого підприємства.

Основні показники рентабельності підприємства наведені в таблиці 2.4 і схеми 2.4.

**Показники рентабельності ТзОВ «Кам'янець-Подільський
птахокомбінат» у 2017-2019рр.**

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення
		2017	2018	2019	
1.	Рентабельність продажу	-0,07	-0,05	-0,04	0,03
2.	Рентабельність основної діяльності	-0,44	-0,82	-0,61	-0,17
3.	Рентабельність власного капіталу	0,41	0,83	0,86	0,45
4.	Період окупності власного капіталу	1,58	1,21	1,14	-0,44

На розрахунок будь-якого показника рентабельності впливає розмір прибутку підприємства. Оскільки на ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» впродовж аналізованого періоду за результатами діяльності були одержані збитки, то всі показники рентабельності мають негативний результат, окрім власного капіталу. Це пояснюється від'ємним значенням останнього в балансі підприємства, що свідчить про критичну необхідність санації підприємства.

3. Результативна частина

На сьогодні на підприємстві ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» триває процедура банкрутства. Результати аналізу попередніх

років свідчать про вплив вкрай негативних чинників, що і призвели до негативних економічних наслідків для підприємства.

Під час виконання теми науково-дослідної роботи ми запропонували підприємству нові види рекламування товару чи послуги. Зрозуміло, що на першому етапі витрати на рекламу перекриватимуть додаткові прибутки від реалізації новинки через поінформованість незначної кількості споживачів. У міру збільшення обсягів реалізації прибуток стане помітнішим. Зрештою, при насиченості ринку рекламування взагалі втратить сенс.

Модель рекламної кампанії ґрунтується на таких основних гіпотезах. Розглядають величину dN/dt – швидкість зміни в часі кількості споживачів, котрі дізналися про товар і мають намір його купити; $N(t)$ – кількість споживачів, поінформованих про новий товар на момент часу t . Вважається, що величина dN/dt пропорційна кількості покупців, які ще не знають про новий товар, тобто величині $\alpha_1(t)(N_0 - N(t))$, де N_0 – загальна кількість потенційних платоспроможних покупців; коефіцієнт $\alpha_1(t) > 0$ характеризує інтенсивність рекламної кампанії (фактично – витрати на рекламу на даний момент часу).

Припускається, що поінформовані споживачі поширюють інформацію далі, виконуючи роль “агентів з реклами”. Їх внесок дорівнює величині $\alpha_2(t)N(t)(N_0 - N(t))$. Величина $\alpha_2(t) > 0$ характеризує ступінь спілкування покупців між собою (її, як правило, встановлюють опитуванням). У результаті отримаємо рівняння

$$\frac{dN}{dt} = [\alpha_1(t) + \alpha_2(t)N(t)](N_0 - N(t)). \quad (3.1)$$

Якщо $\alpha_1(t) \gg \alpha_2(t)N(t)$, то з рівняння (3.1) отримаємо модель типу так званої моделі Мальтуса, в основі якої лежить просте твердження: швидкість зміни чисельності населення з часом пропорційна його поточній чисельності, помноженій на алгебраїчну суму коефіцієнтів народжуваності та смертності. Якщо ж $\alpha_1(t) \ll \alpha_2(t)N(t)$, то отримається так зване рівняння логістичної кривої, яка за будь-якого початкового значення N_0 прямує до деякого рівноважного N_p , причому тим повільніше, чим ближче $N(t)$ до N_0 . Логістична крива більш реалістично відображає динаміку чисельності популяції порівняно

з моделлю Мальтуса, однак, вона є складнішою через свою нелінійність.

Модель (3.1) не має нульових розв'язків в кінцевий момент часу. В околі точки $N(0) = 0$ при умовах $N \ll N_0$, $\alpha_1(t) \gg \alpha_2(t)N(t)$ рівняння (3.1) набере вигляду

$$\frac{dN}{dt} = \alpha_1(t)N_0, \quad (3.2)$$

а його розв'язок можна отримати з виразу

$$N(t) = N_0 \int_0^t \alpha_1(t) dt, \quad (3.3)$$

що, природньо, задовольняє початкову умову при $t = 0$.

Якщо через p позначити прибуток від одиничного продажу, а через s – вартість елементарного акту реклами, то сумарний прибуток дорівнюватиме

$$P = pN(t) = pN_0 \int_0^t \alpha_1(t) dt, \quad (3.4)$$

а витрати –

$$S = s \int_0^t \alpha_1(t) dt. \quad (3.5)$$

З рівнянь (3.4)-(3.5) видно, що прибуток перевищує витрати, якщо $pN_0 > s$. Але такий висновок справедливий лише тоді, коли функції P та S зростають у часі за однаковими законами, тобто, при малих значеннях $N(t)$. Зі збільшенням $N(t)$ посилюється дія опосередкованої реклами, виникає нелінійність у зміні цієї функції, що означає “пришвидщення” процесу збільшення прибутку.

З деякого моменту часу реклама стає не вигідною, оскільки витрати на рекламу перевищують додаткові надходження від приросту нових покупців за одиницю часу.

Базуючись загальних засадах ефективності виробництва, підприємство слід розглядати як певну соціально-економічну систему. Саме тому, менеджменту ТЗОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» визначення ефективності як кінцевого ефекту від застосування засобів виробництва та живої праці слід інтерпретувати в контексті усіх соціально-економічних аспектів. Тобто, як правило складовими ефективності є економічні, соціальні, технічні та екологічні аспекти. Тому, при формуванні рекомендацій, щодо

покращення фінансово-господарської діяльності підприємства враховувалися: специфіка секторів економіки регіону, вид економічної діяльності підприємства, особливості організаційної структури підприємства, а також, екзогенні та ендогенні чинники фінансово-господарської діяльності.

Для підприємства ми рекомендуємо організаційно сформувати систему антикризового управління підприємством на основі таких принципів: безперервність, циклічність, еволюційність, спільність, адекватність, узгодженість, системність, самоорганізація, ієрархічність, пропорційність, оптимальність. Надалі в антикризовій програмі деталізуємо змістове наповнення означених принципів.

Водночас, дія даних принципів антикризового управління підприємств буде проявлятися через методи, серед яких слід виділити такі: діагностика, прогнозування, аналіз, оцінювання, зовнішнє і внутрішнє регулювання, контролінг. Водночас реалізація принципу системності передбачає, що зміст реалізації означених методів буде відрізнятися на кожному конкретному підприємстві залежно від рівня та умов його застосування.

Процес антикризового управління для ТЗОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» ми рекомендуємо розподілити на кілька етапів. Так, на першому етапі, необхідною є розробка стратегії і тактики антикризового управління, а її результатом є побудова та реалізація антикризової програми телекомунікаційного підприємства за ключовими напрямками. Серед таких напрямків, ми рекомендуємо, виокремити ресурсну та цінову політику підприємства. Водночас, окремої уваги потребує оптимізація витрат на збут та просування продукції і послуг, а також, визначення оптимального способу виробництва та коригування асортиментної політики. Особливу увагу необхідно приділити інноваційному розвитку підприємства та модернізації на основі інновацій обладнання підприємства.

Наступним етапом для ТЗОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» є розробка антикризової програми у взаємозв'язку і взаємозумовленістю з інноваційною, виробничою та збутовою політиками підприємства. Це дасть можливість застосувати конкретні методи антикризового управління. Реалізація

етапу має відбуватися із застосуванням найбільш уживаних у практиці методів антикризового управління, зокрема, для ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокмбінат» ми рекомендуємо управління взаємовідносинами з клієнтами, управління взаємовідносинами з постачальниками, пошук додаткових джерел фінансування, оптимізація матеріальної бази, злиття та консолідація.

Оскільки, метою антикризового управління є швидке відновлення платоспроможності та стабільності успішного функціонування підприємства, що допоможе запобігти ліквідації підприємства, то при виборі методів антикризового управління на менеджменту ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокмбінат» варто враховувати глибину кризових явищ та вид антикризової стратегії.

На наш погляд, одним із ефективних інструментів антикризового управління для даного підприємства є даунсайзинг як звуження економічного потенціалу підприємства, зменшення його виробничих потужностей та скорочення чисельності працівників відповідно до реального попиту та ринкових можливостей, що зумовлює істотне зниження постійних витрат та собівартості продукції.

Водночас, альтернативами даунсайзингу для керівництва можемо запропонувати:

- редіплоймет – переведення працівників після перепідготовки на інше робоче місце всередині підприємства;
- даунгрейдинг – переведення працівників з пониженням на інше робоче місце;
- воркшеринг – розподіл роботи між працівниками за умов пропорційного скорочення робочого часу та зменшення оплати праці;
- достроковий вихід працівників на пенсію з відповідним наданням їм пільг і привілеїв у межах їх пенсії, медичного страхування;
- звільнення робітників з виплатою їм значних премій за прийняте рішення;
- аутплейсмент – навчання працівників, яких звільняють, за рахунок підприємства, щоб вони могли швидко знайти нове робоче місце в іншому підприємстві;

➤ допомога тим, хто після скорочення зберіг своє робоче місце.

Менеджменту ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат» повинні врахувати, що результати проведеного аналізу є цікавими як для власників, керівників, так і для партнерів, постачальників, споживачів, і навіть для конкурентів. Потенційні власники і кредитори прагнуть бути впевненими у вигідності інвестування своїх капіталів у компанію, відтак використання методик аналізу і управління фінансами, а також показників, відомих і зрозумілих для більшості ділових партнерів та інвесторів, є однією з необхідних умов для вирішення питання про можливе співробітництво.

Постачальники, кредитори, інші партнери, що ведуть справи з підприємством, теж зацікавлені в одержанні аналітичної інформації про нього, аби визначити доцільність подальшого співробітництва, окреслити умови контрактів, можливості повернення кредитів тощо. Дуже привабливим для потенційних партнерів виглядає той факт, що підприємство здійснює політику відкритості: надає повні дані про плани і результати роботи, публікує у засобах масової інформації свої аналітичні й фінансові звіти.

В результаті виконання теми, виконавцями заплановано формування наукового продукту у формі монографії із використанням практичних даних діяльності підприємства ТзОВ «Кам'янець-Подільський птахокомбінат», основною метою якої стане виокремлення основних положень і рекомендацій формування антикризових заходів у діяльності вітчизняних підприємств.